2024/2346

10.10.2024 г.

РЕЗОЛЮЦИЯ (ЕС) 2024/2346 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

от 11 април 2024 година,

съдържаща забележките, които са неразделна част от решението за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета на Агенцията на Европейския съюз за основните права за финансовата 2022 година

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ,

— като взе предвид своето решение за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета на Агенцията на Европейския съюз за основните права за финансовата 2022 година,

— като взе предвид член 100 и приложение V към своя Правилник за дейността,

— като взе предвид становището на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи,

— като взе предвид доклада на комисията по бюджетен контрол (A9-0112/2024),

А. като има предвид, че според отчета за приходите и разходите ([1]) на Агенцията на Европейския съюз за основните права („Агенцията“), нейният окончателен бюджет за финансовата 2022 година възлиза на 25 857 952 EUR, което представлява увеличение с 4,01 % спрямо 2021 г.; като има предвид, че бюджетът на Агенцията се осигурява почти единствено от бюджета на Съюза;

Б. като има предвид, че по отношение на сектора на обществените поръчки на Агенцията за 2022 г. не са докладвани проблеми, изискващи предприемането на корективни действия, нито има текущи или неизпълнени корективни действия от одити и оценки от предходни години;

В. като има предвид, че в своя доклад относно годишните отчети на Агенцията за финансовата 2022 година („доклада на Палатата“) Сметната палата („Палатата“) заявява, че е получила достатъчна увереност, че годишните отчети на Агенцията са надеждни и че свързаните с тях операции са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти;

Бюджетно и финансово управление

1. отбелязва със задоволство, че усилията за контрол на бюджета през финансовата 2022 година са довели до степен на изпълнение на бюджетните кредити за поети задължения за текущата година от 100,00 % (същата степен както през 2021 г.); отбелязва, че степента на изпълнение на бюджетните кредити за плащания за текущата година е 73,59 %, което представлява леко увеличение с 2,64 % спрямо 2021 г.;

2. отбелязва, че през 2022 г. са приети три бюджетни изменения, които увеличават бюджета на Агенцията с 1 562 781 EUR, що се отнася до средствата, получени съгласно споразумението за сътрудничество със Службата за финансовия механизъм на безвъзмездните средства от ЕИП и Норвегия и споразуменията за партньорство с Националния статистически институт на България, гръцкия омбудсман и румънската прокуратура, както и по отношение на субсидията за наем, получена от австрийските органи, и вътрешните целеви приходи;

3. отбелязва със загриженост, че според доклада на Палатата Агенцията е пренесла 6,4 милиона евро (26 %) от наличните бюджетни кредити за поети задължения от 2022 г. към 2023 г., от които 5,9 милиона евро представляват бюджетни кредити по дял III, свързани с оперативни разходи (74 % през 2021 г.); подчертава, че високите равнища на преноси са повтарящ се проблем за Агенцията, наблюдаван от Палатата няколко финансови години поред, считано от 2018 г.; отбелязва становището, изразено отново от Палатата, че високото равнище на пренесени бюджетни кредити противоречи на бюджетния принцип на ежегодност и предполага наличието на структурни проблеми в бюджетните процедури и изпълнението на бюджета; отбелязва въз основа на отговора на Агенцията на констатацията на Палатата и въз основа на доклада на Агенцията, озаглавен „Забележки на Европейския парламент относно освобождаването от отговорност на Агенцията на Европейския съюз за основните права за 2021 г. и мерките, предприети от Агенцията“ („доклад относно последващите действия на Агенцията“), следните забележки относно високото равнище на пренесени бюджетни кредити, свързани с оперативните дейности на Агенцията: специфичната рамка, в която работи Агенцията, затруднява поемането на ангажименти за оперативни разходи много по-рано през годината; направени са подобрения в ИТ инструмента Matrix, за да се осигури по-строг мониторинг на изпълнението на бюджета и ранна оценка на пренесените бюджетни кредити (кредити C8) за следващата година; изпълнението на бюджета следва да се оценява, като се вземе предвид окончателният резултат, който през последните 10 години е бил по-висок от 99 %; признава, както и през предходните години, че високото равнище на пренесени бюджетни кредити е също така функция на естеството на основните дейности на Агенцията;

([1]) ОВ C 38, 31.1.2023 г., стр. 189.

Резултати от дейността

4. отбелязва със задоволство, че Агенцията използва система от 25 ключови показатели за ефективност (КПЕ) при измерването на резултатите от своята дейност; приветства постигнатите високи резултати, измерени спрямо КПЕ през 2022 г., като Агенцията е преизпълнила почти всички цели, определени за отделните КПЕ, поддържала е висока степен на удовлетвореност на заинтересованите страни от организираните от нея събития и уместността, полезността и надеждността на нейните крайни продукти и е допринесла за високата степен на разбиране на основните права и тенденциите; приветства усилията на Агенцията, които са допринесли за нейните постижения през 2022 г. въпреки преразглеждането на приоритетите на всички текущи дейности и човешките и финансовите ресурси и отлагането и реорганизацията на някои проекти на Агенцията;

5. отбелязва със задоволство резултатите от дейността на Агенцията, по-специално големия брой крайни продукти, изготвени през 2022 г., включително публикации, срещи, организиране на прояви, техническа помощ и дейности за изграждане на капацитет, както и писмени и устни материали; отбелязва, че през 2022 г. работата на Агенцията е цитирана в 213 публикации и е спомената 4 319 пъти в медиите; приветства дейностите на Агенцията по отношение на стратегически приоритет 1 „Определяне на тенденциите: събиране и анализ на съпоставими данни и доказателства“, които според заинтересованите страни на Агенцията са от най-голямо значение и са с най-голяма добавена стойност; отбелязва в този контекст постиженията на Агенцията през 2022 г., като например публикуването на доклада „Roma in 10 European countries“ (Ромите в 10 европейски държави), в който се подчертават, наред с другото, подобренията и пропуските в приобщаването на ромите, бюлетина относно убежището и миграцията, който се фокусира върху положението с основните права на хората, пристигащи в държавите членки и държавите – кандидатки за членство в Съюза, от трети държави през последното тримесечие на 2021 г., доклада „Bias in algorithms. Artificial intelligence and discriminations“ (Предубеденост на алгоритмите. Изкуствен интелект и дискриминация), в резултат на който Агенцията стана първата международна организация за защита на правата на човека, която, наред с другото, се зае с предубедеността на алгоритмите и който през първите седем дни след публикуването си стана най-често изтегляният доклад на Агенцията през 2022 г., както и доклада „Protecting civic space in the EU – Key findings and FRA opinions“ (Защита на гражданското пространство в ЕС – основни констатации и становища на FRA), в който се прави преглед на основните въпроси, свързани с гражданското пространство в целия Съюз; приветства във връзка с последния доклад факта, че Агенцията е доказала способността си да оказва влияние върху политическите и законодателните процеси в областта на гражданското пространство, участвайки в проекти на чешкото председателство на Съвета и Комисията по този въпрос през 2022 г.;

6. приветства навременната реакция на Агенцията на възникващите въпроси във връзка с основните права, като например общите насоки на Агенцията в доклада ѝ на тема „Establishing national independent mechanisms to monitor fundamental rights compliance at EU external borders“ (Създаване на национални независими механизми за наблюдение на спазването на основните права по външните граници на ЕС), предоставянето на помощ на държавите членки при създаването или укрепването на техните национални механизми за наблюдение на спазването на основните права и осигуряването на предпазни мерки за независимостта на механизма; припомня, че международното право изисква недискриминационно третиране на всички бежанци;

7. отбелязва със задоволство, че Агенцията е предприела бързо мерки в отговор на положението с правата на човека в Украйна след незаконното и непровокирано руско нашествие чрез няколко основни действия, като например онлайн проучване относно преживяванията на разселените лица, бягащи от Украйна, два бюлетина относно последиците за основните права в държавите членки във връзка с войната в Украйна, публикуването на таблица относно прилагането на Директива 2001/55/ЕО на Съвета ([2]) от 16 държави членки и проекти за събиране на данни относно преживяванията на жените, бягащи от войната, във връзка с насилието и други нарушения на правата на човека;

8. признава ролята на Агенцията за овластяването на националната инфраструктура в областта на правата на човека чрез сътрудничество и създаване на полезни взаимодействия с институциите по правата на човека и партньорства с институциите на гражданското общество; отбелязва непрекъснатите насоки на Агенцията в областта на убежището и миграцията, които включват предназначени за държавите членки редовни прегледи на въпросите на основните права, свързани с миграцията; приветства ролята на Агенцията за насърчаването на основан на правата на човека наратив чрез разработване на ефективна комуникация, участие в разработването на нови цифрови приложения и инструменти и обединяване на участниците в областта на правата на човека с цел насърчаване на европейските ценности и свободи;

9. отбелязва с голяма загриженост, че за мониторинга на положението с основните права и принципите на правовата държава в Унгария Агенцията е решила да си сътрудничи и да разчита на информацията от Националния университет в сферата на обществената служба и Службата на комисаря по основните права, въпреки че и двете институции са доказали, че съдействат за влошаването на положението с основните права в Унгария; отбелязва например, че в своя доклад относно върховенството на закона за 2022 г. Комисията изрази засилени опасения относно независимостта на унгарския комисар по основните права; изразява съжаление, че въпреки това Агенцията е решила да не преразглежда сътрудничеството с институции, които по същество насърчават отстъплението от демокрацията, въпреки че основната задача на Агенцията следва да бъде да допринася за защитата на основните права, особено в проблемни случаи като този с унгарското правителство; призовава Агенцията да преустанови сътрудничеството си с тези институции и да информира органа по освобождаване от отговорност за напредъка си в това отношение;

([2]) Директива 2001/55/ЕО на Съвета от 20 юли 2001 г. относно минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица и за мерките за поддържане на баланса между държавите членки в полагането на усилия за прием на такива лица и понасяне на последиците от този прием (ОВ L 212, 7.8.2001 г., стр. 12).

Ефикасност и успехи

10. отбелязва, че през 2022 г. Агенцията е продължила сътрудничеството и работата си с Мрежата на агенциите в областта на правосъдието и вътрешните работи и агенциите, които я съставляват, за да се справи с предизвикателствата в общите им области на дейност, като например вътрешната сигурност, миграцията, организираната престъпност, убежището и границите, допринасяйки с експертен опит в областта на основните права; отбелязва в този контекст по-специално сътрудничеството на Агенцията с Европейския институт за равенство между половете във връзка с подготовката на проучване относно насилието над жени, с Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището във връзка с прегледа на някои модули за обучение и изготвянето на брошура относно временната закрила на настойниците на непридружените деца, с Агенцията на Европейския съюз за обучение в областта на правоприлагането във връзка с провеждането на обучения относно данните за престъпленията от омраза и тяхното докладване и с Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие във връзка с разработването на наръчник относно киберпрестъпността и основните права; отбелязва сътрудничеството на Агенцията с агенции и други субекти извън Мрежата на агенциите в областта на правосъдието и вътрешните работи, като например Европейската фондация за подобряване на условията на живот и труд, Европейския орган по труда и Евростат през 2022 г.; насърчава проучването и идентифицирането на допълнителни полезни взаимодействия с цел повишаване на ефективността и намаляване на разходите;

11. отбелязва въз основа на отговорите ѝ на въпросите с искане за писмен отговор на Парламента, че Агенцията е предприела инициативи, за да повиши ефективността и успехите си чрез автоматизация на повтарящите се задачи, картографиране и реорганизиране на текущите работни процеси, преглед на организационната структура с цел по-добро използване на съществуващите ресурси, по-систематично създаване на платформи за сътрудничество, опростяване на правилата и процедурите, приложими за управлението на финансовите и човешките ресурси, както и качествени оценки на усилията за повишаване на ефективността;

12. приветства факта, че Агенцията е продължила да автоматизира и рационализира процесите в областта на човешките ресурси през 2022 г., включително чрез разширяване на използването на Sysper; отбелязва в този контекст, че Агенцията е стартирала нов инструмент за набиране на персонал с цел улесняване на подбора и повишаване на удобството на ползване за кандидатите и за службите за човешки ресурси и че е въвела допълнителни инструменти за данни с цел автоматизиране на някои аспекти на обработването на ведомостта за заплати; отбелязва също така, че междувременно Агенцията е приела системата на Комисията за електронно архивиране и управление на записи (ARES), което е довело до интегриране на решението EU Sign, което позволява използването на квалифицирания електронен подпис; приветства приключването на подготовката за въвеждането на инструмента на Комисията за управление на обществените поръчки (електронни обществени поръчки) през 2023 г.;

13. отбелязва подхода на Агенцията „да постига повече с по-малко средства“, като вече са реализирани икономии в размер на 350 000 EUR и се очаква да бъдат реализирани икономии в размер на 200 000 EUR поради използването на вътрешни ресурси за разработването на нови ИТ приложения и за новите технологии в облак, които са помогнали на Агенцията да оптимизира своята ИТ инфраструктура в още по-голяма степен; отбелязва, че Агенцията също така се стреми към ефективно използване на ресурсите си, наред с другото, като възприема приложения на Комисията, намалява температурата за отопление в сградите, използва процедури без документи на хартиен носител в областта на финансите и възлагането на договори и намалява пощенските и куриерските услуги; насърчава Агенцията да изнася най-добрите практики в това отношение чрез каналите си за сътрудничество с други децентрализирани агенции на ЕС;

14. отбелязва, че според доклада на Палатата Агенцията не е сред агенциите, които са изготвили корпоративни планове за подобряване на енергийната ефективност и неутралността по отношение на климата на своите дейности, включили са някаква форма на докладване в областта на околната среда в своите годишни отчети за дейността и са получили регистрация по EMAS; въпреки това отбелязва въз основа на отговорите на Агенцията на въпросите с искане за писмен отговор на Парламента, че се предвижда сертифициране по EMAS, след като Агенцията се премести в новите си помещения, които също ще съответстват на изискванията на Европейския зелен пакт; приветства Агенцията за въвеждането на критерии за екологосъобразни обществени поръчки във връзка с екологичните и социалните изисквания, както и на критерии за подбор и възлагане в рамките на присъщите ограничения на факта, че Агенцията възлага предимно обществени поръчки за услуги;

Политика относно персонала

15. отбелязва, че към 31 декември 2022 г. щатното разписание е изпълнено на 94 %, като са назначени 68 срочно наети служители на общо 72-те длъжности за тази категория служители, разрешени съгласно бюджета на Съюза (същия брой разрешени длъжности както през 2021 г.); отбелязва, че освен това през 2022 г. за Агенцията са работили 28,4 договорно наети служители на пълно работно време (ЕПРВ) и 9 командировани национални експерти ЕПВР (включително един без право на разходи); отбелязва ниския процент на текучество (1,9 %) през 2022 г.; отбелязва освен това, че през 2022 г. Агенцията е продължила да автоматизира и рационализира процесите в областта на човешките ресурси, за да постигне допълнителна ефективност;

16. отбелязва със задоволство баланса между половете сред членовете на висшето и средното ръководство на Агенцията – трима мъже (50 %) и три жени (50 %), на равнището на управителния съвет – 33 жени от общо 65 членове (51 %), и сред служителите на Агенцията като цяло – 57 жени от общо 105 служители (54 %); отбелязва, че балансът между половете е една от основните цели на Агенцията за недискриминация и запазва специален акцент в работата на нейните органи, като например групата за равенството и многообразието, която работи за насърчаване на недискриминацията между половете във всички аспекти на процесите в областта на човешките ресурси в Агенцията;

17. отбелязва, че към 1 октомври 2022 г. в Агенцията са работили служители от 23 държави членки; приветства усилията на Агенцията за постигане на географски баланс; отбелязва, че в рамките на стратегията на Агенцията за равни възможности и недискриминация насърчаването на многообразието, включително географският баланс, е част от общите цели на процесите в областта на човешките ресурси, като например набирането и подбора на персонал;

18. отбелязва, че Агенцията е предприела няколко мерки за интеграцията на хората с увреждания, като е осигурила адаптирани условия, направила е подобрения в помещенията си с цел улесняване на достъпността, позволила е извънредната дистанционна работа и е организирала редовни обучения, за да повиши осведомеността на служителите относно увреждания; приветства усилията на Агенцията да привлече кандидатури за стаж от кандидати с увреждания; отбелязва, че Агенцията също така подготвя политика за подкрепа на хората с увреждания;

19. отбелязва, че Агенцията е подкрепила благосъстоянието на служителите си чрез предоставяне на услуги за психологическа подкрепа, насърчаване на физическата активност чрез приетата през 2022 г. нова схема, която предвижда финансова вноска за спортни абонаменти, и приемане на правилата на Комисията относно хибридната работа;

Предотвратяване и управление на конфликтите на интереси и прозрачност

20. отбелязва, че автобиографиите и декларациите за интереси на членовете на управителния съвет и ръководния екип са публикувани на уебсайта на Агенцията; отбелязва, че според доклада относно последващите действия на Агенцията тя е взела решение вече да не публикува на своя уебсайт информация за вътрешните експерти;

21. приветства извършеното от Агенцията през 2022 г. преразглеждане/актуализиране на декларациите за интереси на всички служители, в резултат на което са отправени някои превантивни препоръки; отбелязва освен това, че Агенцията предоставя задължително обучение за служителите относно етиката и почтеността и дава насоки за оценката на външните дейности; отбелязва, по отношение на мониторинга на спазването от страна на бившите служители на Агенцията на приложимите решения в областта на кадровата въртележка между държавния и частния сектор и свързаните с това ограничения, че Агенцията оценява възможността за извършване на проверки на случаен принцип; призовава Агенцията да докладва на органа по освобождаване от отговорност за напредъка, постигнат по този въпрос;

22. отбелязва, че през 2022 г. Агенцията е установила потенциален риск от предполагаем конфликт на интереси на член на управителния съвет във връзка с договор за проект, подписан от Агенцията и финансиран с безвъзмездните средства от ЕИП/Норвегия; отбелязва, че след оценка се е стигнало до заключението, че положението не представлява действителен конфликт на интереси; въпреки това приветства предприетите мерки за смекчаване на тези рискове, включително да се изиска актуализирането на декларацията за интереси от съответния член на управителния съвет преди следващото заседание на управителния съвет, както и да се изиска този член да се въздържа от гласуване по всяко решение, взето от управителния съвет във връзка с въпросния проект;

Вътрешен контрол

23. отбелязва, че през 2022 г. Агенцията е извършила оценка на своите системи за вътрешен контрол и е стигнала до заключението, че те са ефективни и че компонентите и принципите са налице и като цяло функционират добре, с някои незначителни недостатъци във връзка с принципи 5, 13 и 14 по отношение на навременното приключване на доклада за професионално развитие, както и необходимостта от подобряване на стратегията за управление на заинтересованите страни във връзка с вътрешната и външната комуникация;

24. отбелязва, че планът за действие по отношение на актуализираната през 2021 г. стратегия на Агенцията за борба с измамите е в процес на изпълнение, като са разгледани всички действия в него, в т.ч. специфична оценка на риска от измами, повишаване на осведомеността на персонала относно правилата за предотвратяване на измами и подаване на сигнали за нередности, както и своевременно актуализиране на правната рамка;

Други коментари

25. приветства положените от Агенцията усилия да увеличи обществената си видимост и присъствието си онлайн; приветства подобрените показатели на Агенцията по отношение на използването на различни платформи на социалните медии през 2022 г.; отбелязва, че през 2022 г. Агенцията е разработила кампания в социалните медии под надслов „Нашите данни, вашият съюзник“, за да информира младите хора за данните за младежта, които могат да използват в своята застъпническа дейност; отбелязва освен това, че през 2022 г. Агенцията е (съ)организирала 134 срещи и събития, включително семинари и уебинари, както и четвъртия диалог за основните права в Париж, в сътрудничество с френското председателство на Съвета, бюрата за връзка на Комисията и Парламента във Франция и град Париж, и първата по рода си среща на лидери и експерти в областта на правата на човека под надслов „Поставяне на правата на човека в центъра на бъдещето на Европа“, в която участваха 60 различни заинтересовани страни;

26. по отношение на други забележки, придружаващи решението за освобождаване от отговорност, които имат хоризонтален характер, препраща към своята резолюция от 11 април 2024 г. ([3]) относно резултатите от дейността, финансовото управление и контрола на агенциите.

([3]) Приети текстове, P9_TA(2024)0280.